

Nr 13

Av herr **Ekström** i Iggesund m. fl. om översyn av ärvdabalkens bestämmelser rörande bouppteckning.

20 kap. ärvdabalken den 12 december 1958 innehåller bestämmelser rörande bouppteckning. § 2 har följande lydelse:

Dödsbodelägare, som har egendomen i sin vård, eller ock boutredningsman eller testamentsexekutor skall bestämma tid och ort för bouppteckning samt utse två kunniga och trovärdiga gode män att förrätta den. Till förrättningen skola i god tid kallas samtliga delägare. Efterlevande make skall kallas, ändå att han ej är delägare. Skall lott i kvarlåtenskapen åtnjutas först sedan arvinge eller universell testamentstagare avlidit, skall ock den kallas som vid tiden vid bouppteckningen är närmast att sålunda taga arv eller testamente.

Omhändertages ej egendomen av delägare, boutredningsman eller testamentsexekutor ankommer på annan som efter vad i 18 kap. 2 § sägs har egendomen i sin vård att föranstalta om bouppteckning.

Av ärvdabalken framgår i övrigt vilka som äro dödsbodelägare. Den bouppteckningspliktiges första åtgärd är att bestämma tid och ort för bouppteckningen samt utse tvenne kunniga och trovärdiga gode män att förrätta densamma. Huvuduppgiften för dessa bouppteckningsförrättare är att värdera den avlidnes tillgångar. Fördenskull kunna de även anses vara värderingsmän. Av den upprättade bouppteckningshandlingen skall framgå, vilka som närvarit vid förrättningen och därest någon som är upptagen som dödsbodelägare ej närvarit, skall till bouppteckningshandlingen fogas bevis att han i tid blivit kallad. Enligt 6 § skall boet uppgivas av den som vårdar egendomen eller eljest är med boet bäst förtrogen.

Vidkommande frågan om kallelse till bouppteckning torde praxis vara att detta uppdrag gives åt värderingsmännen eller någon av dem. Uppgift om de dödsbodelägare, som skola kallas till bouppteckningen, torde i så fall lämnas av den som vid förrättningen skall uppgiva boet. Härvid inställer sig då den frågan huruvida man kan ha fullgoda garantier för att samtliga dödsbodelägare bliva nämnda. Här föreligga stora risker för att såväl omedvetna som tyvärr medvetna misstag kunna förekomma. Det synes oss föreligga en allvarlig brist i ärvdabalkens bestämmelser rörande bouppteckning, att en förrättning med så vittgående konsekvenser kan företagas utan att dessförinnan en utredning föreligger rörande de arvsberättigade, i synnerhet som någon kontroll i detta avseende icke företages av rätten i den ort dit bouppteckningen ingives för registrering.

Man kan givetvis härvid anföra, att det torde åligga den som anser sig vara dödsbodelägare att själv bevaka sin rätt, men å andra sidan torde det vara obestridligt att det i många fall föreligger sådana omständigheter att denne icke har möjlighet härtill. Vederbörande kanske icke erhållit vetskap att dödsfallet inträffat. Flera äro förvisso de fall, där t. ex. personer födda utom äktenskapet icke upptagits i bouppteckningshandlingen. Det kan i detta sammanhang vara skäl erinra om att när någon i utlandet med arvingar i Sverige avlider, kräver utrikesdepartementet uppgifter från vederbörande pastorsämbeten.

Det är uppenbart att därest ett generellt genomförande av en utredning rörande dödsbodelägare föreskrives och en officiell handling härom skulle företes, innan en bouppteckning förrättas, denna därvid ibland skulle komma att förseñas. Även om detta i vissa fall komme att medföra olägenheter, torde det likväl vara nödvändigt att genom en lagändring skapa garantier för att alla arvingars rätt bevakas.

Genom den omläggning av kyrkobokföringen som skedde genom folkbokföringskungörelsen, vilken trädde i kraft den 1 januari 1948, uppläggas numera s. k. personakter av pastorsämbetet. I faderns personakt införas de av hans barn som äro trolovningsbarn eller utom äktenskapet födda, arvsberättigade barn. Moderns personakt innehåller däremot samtliga hennes barn. Det skulle givetvis vara av värde, därest pastorsämbetena skulle åläggas att för bouppteckningsändamål tillhandahålla arvingeutredning, att även faderns i äktenskap födda barn infördes i hans personakt.

Under åberopande av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att en översyn verkställes av ärvdabalkens 20 kap. om bouppteckning i det avseende som i denna motion vidrörts.

Stockholm den 16 januari 1962

Svante Lundkvist

B. Börjesson
i Falköping

John Eriksson
i Bäckmora

Hans Nordgren

Sven Ekström
i Iggesund

Olaus Nyberg

Evert Svensson